

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce **L. L.**, zastoupeného JUDr. Pavlem Holubem, advokátem se sídlem Brno, Kopečná 940/14, proti žalovanému **Odvolacímu finančnímu ředitelství**, se sídlem Brno, Masarykova 31, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 4. 2017, č. j. 62 Af 47/2015-111, o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Krajský soud v Brně svým rozsudkem ze dne 26. 4. 2017, č. j. 62 Af 47/2015-111, zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2015, č. j. 3677/15/5200-10422-702767, kterým byl změněn dodatečný platební výměr Finančního úřadu Brno III (dále jen „správce daně“) ze dne 29. 11. 2010, č. j. 227825/10/290911710141, a to tak, že žalobci byla podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, za zdaňovací období roku 2007 doměřena daňová ztráta ve výši 39 000 Kč, daň z příjmu ve výši 5 732 444 Kč a současně uložena povinnost uhradit penále z doměřené ztráty ve výši 1 950 Kč a penále z doměřené daně ve výši 1 146 488 Kč.

[2] Proti výše uvedenému rozsudku brojí nyní žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností. V průběhu řízení o kasační stížnosti stěžovatel zároveň požádal Nejvyšší správní soud o přiznání odkladného účinku. Svou žádost odůvodnil tím, že výkon daňových rozhodnutí by pro něj byl likvidační a měl by za následek prohlášení úpadku v rámci insolvenčního řízení. Stěžovatel v současné době pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná, s měsíčním hrubým příjmem ve výši 28 000 Kč, a kromě běžného vybavení domácnosti nevlastní žádný majetek. V rámci své podnikatelské činnosti mu každé čtvrtletí vzniká nadměrný odpočet daně z přidané hodnoty, který mu správce daně nevrací. Kromě toho má stěžovatel vyživovací povinnost ke třem dětem. Doměřená daň mnohonásobně převyšuje stěžovatelovy roční příjmy a hodnotu jeho celkového majetku a stěžovatel není schopen získat finanční prostředky k její úhradě ani z prodeje movitých a nemovitých věcí ve svém vlastnictví. Obava stěžovatele z neodvratných likvidačních následků je přitom podle jeho mínění naprosto reálná a nikoli jen hypotetická; naproti tomu újma, která by mohla hrozit přiznáním odkladného účinku jiným osobám, je bagatelní. Jediným subjektem, kterého se přiznání odkladného účinku dotkne, je stát, kterému bude upřeno právo činit kroky k výběru daně a penále. Součet daně a penále však nepředstavuje v souhrnu celkových příjmů státu natolik zásadní položku, aby mohla

jakkoli ohrozit jeho fungování. Stěžovatel se konečně nedomnívá, že by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti bylo v rozporu s veřejným zájmem, neboť dojde pouze k dočasnému odložení výběru daně.

[3] Žalovaný ve svém vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti předně poukázal na mimořádný charakter tohoto institutu a na povinnost žadatele tvrdit a prokázat vznik nenahraditelné újmy na jeho straně; neunes-li žadatel tato břemena, soud jeho návrh zamítne. Žalovaný je přesvědčen, že stěžovatel svá obecná tvrzení hodnověrně neprokázal a že jím doložené kopie přiznání k dani z příjmů fyzických osob za roky 2015 a 2016 nemohou vytvořit komplexní obraz o jeho majetkové situaci. Kromě toho má za to, že přiznání odkladného účinku by mohlo kolidovat s veřejným zájmem, jímž se má, v souladu s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2015, č. j. 3 Af 2/2015-40, na mysli „zájem všech daňových poplatníků na řádném a včasném výběru daní“.

[4] Podle § 107 odst. 1 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) platí, že *kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užije přiměřeně.*

[5] Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. platí, že *soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*

[6] Po zhodnocení důvodů uváděných stěžovatelem dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v daném případě naplněny.

[7] Nejvyšší správní soud při rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku reflektuje jednak hledisko *veřejného zájmu*, při současném porovnání *újmy stěžovatele* (nebude-li odkladný účinek přiznán) s možnou *újmou, která by mohla vzniknout jiným osobám* (bude-li odkladný účinek přiznán). K přiznání odkladného účinku může tedy kasační soud přistoupit teprve poté, osvědčí-li, že újma stěžovatele, jako důsledek nepřiznání odkladného účinku, by byla nepoměrně větší případné újme jiné osoby, bylo-li by takovému návrhu vyhověno.

[8] Důvody možného vzniku *nepoměrně větší újmy* stěžovatele oproti jiným osobám jsou přitom vždy subjektivní, závislé zásadně na osobě a situaci stěžovatele. Z právě uvedeného plyne, že stěžovatel nese také břemeno tvrzení; očekává se tak od něj uvedení konkrétních a relevantních tvrzení a podrobné rozvedení, v čem konkrétně tuto možnou újmu spatřuje a jakou intenzitu případná újma má (srov. např. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2013, č. j. 45 A 4/2013 – 29, publikované pod č. 2852/2013 Sb. NSS). Toto břemeno, jak vyplývá z žádosti o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, stěžovatel unesl, neboť důvody vzniku újmy v kasační stížnosti zdejšímu soudu srozumitelně předstřel.

[9] Stejnou měrou pozornosti je ovšem třeba reflektovat, že institut odkladného účinku má zcela mimořádnou povahu. Kasační stížnost proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví není řádným opravným prostředkem, u nějž by bylo možno odkladný účinek bez dalšího očekávat. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti se před vlastním rozhodnutím ve věci samé odnímají právní účinky pravomocnému rozhodnutí krajského soudu, na které je jinak třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno. Tento postup proto musí být vyhrazen pouze pro výjimečné případy.

pokračování

[10] Jelikož podání kasační stížnosti zásadně nemá vliv na právní účinky napadeného rozhodnutí krajského soudu, prolomení této zásady postupem dle § 107 odst. 1 s. ř. s., musí být vyhrazeno výlučně na případy, kdy újma, která má hrozit žadateli o jeho přiznání, nesmí být vzhledem k jeho poměrům bagatelní, nýbrž naopak významná (srov. usnesení tohoto soudu ze dne 21. 5. 2014, č. j. 6 Afs 73/2014-56). O takovou újmu půjde tehdy, nebude-li v případě úspěchu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti již možné v podstatných ohledech navrátit v původní stav jím způsobené následky či dopady. Významnou bude újma též spíše tehdy, půjde-li sice při uplatnění rozhodnutí o následky vratné či napravitelné, avšak takového rázu, že způsobí žadateli vážné obtíže či významné poruchy v jeho životě, fungování nebo činnosti.

[11] Stěžovatelova obava, že by v důsledku výkonu správního rozhodnutí byl nucen na sebe podat insolvenční návrh, přitom není pouze hypotetická a má racionální jádro. Není pochyb o tom, že dosahují-li stěžovatelovy roční příjmy podle předloženého daňového přiznání cca 350 000 Kč, pak by úhrnná částka doměřené daně a doměřeného penále ve výši cca 7 mil. Kč musela být uhrazena alespoň částečně i z jiných majetkových zdrojů než z příjmů z podnikání. Stěžovatel nicméně popírá, že by jeho jiné majetkové zdroje k úhradě doměřené daně a doměřeného penále postačovaly, a rovněž ani žalovaný ve svém vyjádření nenaznačuje, že by stěžovatel majetkem relevantní hodnoty disponoval. Ostatně, tvrdí-li stěžovatel, že žádný majetek větší hodnoty, který by mohl být použit k úhradě daně a jejího příslušenství, nemá, jedná se o negativní skutečnost, kterou z logiky věci nemůže prokázat.

[12] Dále nelze přehlédnout, že pokud by po případném zahájení insolvenčního řízení došlo na podkladě kasační stížnosti ke zrušení rozsudku krajského soudu a konsekventně i k revizi vydaných daňových rozhodnutí, byly by následky spojené se zahájením insolvenčního řízení (zejména v případě prohlášení úpadku) jen obtížně zhojitelné. Lze přitom mít důvodně za to, že by tyto následky mohly též negativně dopadnout na další osoby, které jsou na stěžovateli existenčně závislé. Zdejší soud proto dospěl k závěru, že újma, která stěžovateli bezprostředním výkonem daňových rozhodnutí hrozí, je svou povahou skutečně významná a závažná.

[13] Co se týče případné újmy na straně třetích osob, zde nebylo zjištěno, že by takové osoby vůbec existovaly. Pokud by snad takovou třetí osobou měl být stát, pak Nejvyšší správní soud uvádí, že zatímco zaplacení doměřené daně a doměřeného penále představuje pro stěžovatele povinnost naprosto zásadní, spojenou s přinejmenším hrozícími závažnými negativními následky v jeho osobním životě, z hlediska státního rozpočtu se jedná o částku bagatelní. Zdejší soud proto nepochybuje, že újma, která stěžovateli hrozí, je v porovnání s újmou státu natolik závažná, že je na místě sistovat účinky pravomocného rozsudku krajského soudu.

[14] Nejvyšší správní soud posoudil návrh na přiznání odkladného účinku konečně i z hlediska zbývajících podmínek uvedené v § 73 odst. 2 s. ř. s. Neshledal přitom žádné skutečnosti, pro které by přiznání odkladného účinku bylo v *rozporu s důležitým veřejným zájmem*. Jak již zdůraznil krajský soud v usnesení ze dne 29. 5. 2015, č. j. 62 Af 47/2015-83, kterým přiznal odkladný účinek žalobě proti rozhodnutí žalovaného, s ohledem na nepoměr doměřené daně a penále na straně jedné a stěžovatelem deklarovaných ročních příjmů na straně druhé, sistace účinků správního rozhodnutí neznamená, že by státní rozpočet na výběr daně a penále zcela rezignoval, ale pouze to, že se povinnost k jejich úhradě odkládá na pozdější dobu. Ačkoli Nejvyšší správní soud nijak nerozporuje zájem daňových poplatníků na odvedení daně do státního rozpočtu, nelze tento zájem chápat tak striktně, že částka doměřené daně a jejího příslušenství nemůže být do státního rozpočtu odvedena později.

[15] Za situace, kdy Nejvyšší správní soud shledal obě podmínky uvedené v § 73 odst. 2 s. ř. s. za splněné, postupem podle § 107 s. ř. s. kasační stížnosti odkladný účinek přiznal. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti se nicméně žádným způsobem nepředjímá rozhodnutí o věci samé.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. srpna 2017

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu